

Přírodní společenstva v České republice: LES

Martin Chlumský Dis.

3. ročník BI-TV

PdF UK Praha

Ing. Helena Jedličková Ph.D. PdF

MU Brno

Cíle hodiny

Společenstvo lesa

Student / ŽÁK ZŠ:

- rozlišuje typy lesů podle zastoupení listnatých a jehličnatých stromů
- popíše vegetační stupně na území ČR
- určí vegetační stupně ve svém regionu, přiřadí základní zástupce dřevin a bylin.
- popíše les jako složitý ekosystém
- vysvětlí klady a zápory vysazování smrkových monokultur.

Co vás napadne při slovech
PŘÍRODNÍ SPOLEČENSTVO ?

- Rostliny a živočichové tvoří rostlinná a živočišná společenstva
- Společenstva rostlin a živočichů spolu s neživým prostředím tvoří EKOSYSTÉM
- Vedle přirozených ekosystémů existují ekosystémy umělé na jejichž vzniku se podílel člověk.

Vyhledej v literatuře a do dvou sloupců přehledně vypiš jaký je rozdíl mezi ekosystémem umělým a přirozeným ?

Mezi rostlinami a živočichy ve společenství existují rozmanité vztahy. Nejdůležitější jsou vztahy **POTRAVNÍ ZÁVISLOSTI**

SPOLEČENSTVO LESA

Klimatické poměry především dostatek srážek vedly u nás ke vzniku přírodních ekosystémů.

Vzhled lesa je určován zastoupením různých druhů dřevin, které v něm rostou.

Vzhled se mění s nadmořskou výškou, půdou, vodou, podnebím vede ke vzniku vegetačních stupňů lesa

Skupinová práce s literaturou:

**Jak se od sebe liší lesy nížin a horské lesy?
Které stromy v nich převažují?**

Lužní les

Bučiny

Smrkový les

Kleč

Původními typy lesů jsou na našem území **lesy listnaté a smíšené.**

Dnes převažují lesy jehličnaté, obzvláště borové a smrkové, které byly uměle vytvořeny člověkem.

Lesy pokrývají asi 1/3 území naší republiky. Z toho jehličnatých lesů je asi 80%.

**Kontrolní otázka k zamyšlení a k diskusi:
Proč člověk vysazuje především jehličnaté stromy?**

Nížiny (do 200 m n.m)

- Původním porostem je Lužní les
- V širokých údolích velkých řek.
- Dřeviny a byliny snášející krátkodobé záplavy.

Zástupci např.:

Svída krvavá

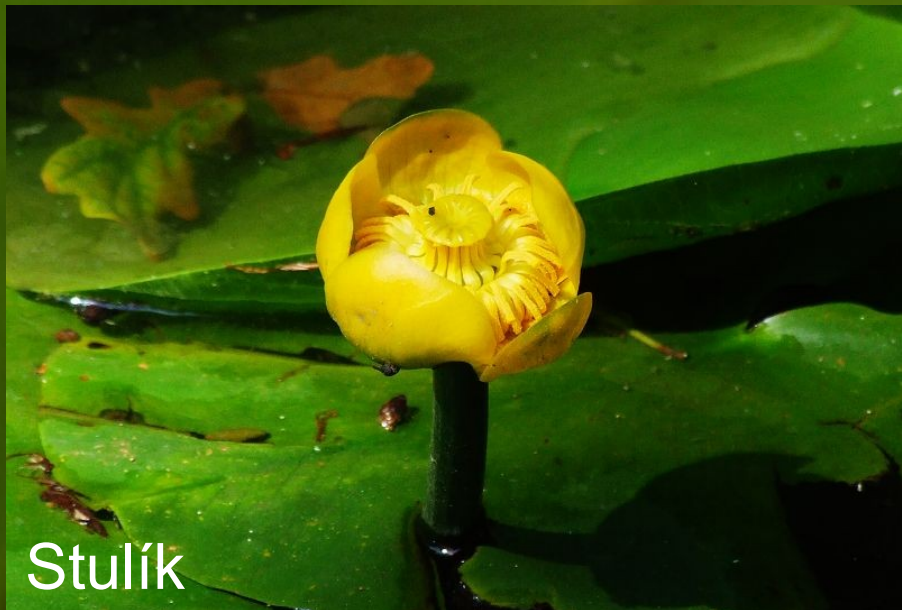

Rákos

Nížiny (do 200 m n.m)

Zástupci např.:

Stulík

Lípa srdčitá

Střemcha

Nížiny až pahorkatiny (do 500 m n. m.)

- Původními lesy jsou doubravy
- Převažuje v nich **dub letní** a **dub zimní**

Jaké další dřeviny a byliny můžeme nalézt v tomto vegetačním stupni ?

Pahorkatiny a vrchoviny (do 800 m n. m.)

- Přírodným lesem jsou bučiny
- Převažuje buk lesní
- Dalšími dřevinami jsou:

Jilm drsný

Javor mléč

Jeřáb ptačí , Jedle bělokorá, Smrk ztepilý

Horské oblasti (do 1200 m n. m.)

- Převládají horské smrčiny
- Převažuje **smrk ztepilý**
- Další dřeviny: modřín opadavý, různé druhy borovic

Modřín opadavý

Smrk ztepilý

Nad horní hranicí lesa (nad 1300 m n. m.)

Vyskytují se kosodřeviny – keřovitá Borovice kleč

Ve kterém pohoří v ČR se vyskytují porosty kleče
a v jaké nadmořské výšce?

Individuální práce

Charakteristické byliny a dřeviny

Přiřadte typické zástupce bylin a dřevin ke správnému vegetačnímu stupni (informace vyhledej v literatuře)

Jaterník podléška

Borovice kleč

Leknín

Brslen evropský

Sasanka hajní

Svída krvavá

Rákos

Modřín opadavý

Violka vonná

Jedle bělokorá

Dub zimní

Lípa srdčitá

Lesní rostliny dosahují různé výšky a vytváří

lesní patra

mechové

bylinné

keřové

stromové

Životu v jednotlivých patrech se přizpůsobily různé druhy organismů:

- Houby
- Lišejníky
- Mechy
- Kapradiny
- Přesličky
- Kvetoucí byliny

Lesní bezobratlí živočichové

Lumek velký

Páskovka hajní

Klíště obecné

Mravenec lesní

Život v lese II - obratlovci

Jestřáb lesní

Prase divoké

Kukačka obecná

Kuna lesní

Srniec obecný

Ve skupinách prodiskutuj odpověď na otázky:
Jaký význam mají lesy pro člověka?
Jak chránit přirozené lesy?

SHRNUTÍ

Les je složitý ekosystém. Jeho celkový vzhled určují dřeviny. Podle zastoupení jednotlivých druhů lesních dřevin rozeznáváme lesy jehličnaté, listnaté a smíšené.

Podle podmínek abiotických a antropoidních v lese existují potravní vztahy.

Vysvětlete pozitivní i negativní činnost člověka v lese na území vašeho regionu.

Popište, jakou úlohu zde má učitel v základním vzdělávání.

Domácí úkol

**Jaký vliv má na lesní ekosystémy
vysazování smrkových monokultur?**

Pokuste se o tomto problému dozvědět více
a zpracujte k tomuto tématu poster (informační plakátek).

